

NINA YARGEKOV

Mária

■ „Valamikor nagyon régen nekem is volt egy kedves hozzátartozóm, az unokatestvérem, Erzsébet, Zakariás felesége. Júdea hegyein keltem át – szerencsére sosem szerettem a magas sarkú cipőt, mert az út nehéz volt –, napokon keresztül gyalogoltam, hogy eljussak hozzá. Az én ötletem volt, nem kell hallgatni azokra, akik azt állítják, hogy Gábiel arkangyal vagy mittudoménmicsoda sugallta az utazást, mégiscsak magamtól is képes vagyok kezdeményezni. Mert nyilván elképzelhetetlen, hogy egy terhes nő elmenjen otthonról megkeresni a barátnőjét a világ másik végén, egy terhes nő csak vízitornázni megy el otthonról, ezt mindenki tudja. Nos. Azért indultam el, hogy a barátnőmmel legyek, hogy láthassam, hogy a karjaimba szorítsam, és a közeliében éljek, a házában, több héten keresztül. Nem vendégségbe mentem, nem: hogy megoszsam velem a hétköznapjait, hogy körülötte legyek reggel, délben, este ezekben a percekben, melyek külön-külön semmiben sem különlegesekek, melyek ismétlődése és összeadódása azonban minden egyedi eseménynél inkább szövi a közös történet fonálát.

Később Vizitációnak nevezték, mert mániákusan hangzatos elnevezésű epizódokra szabdalják az életem és családtagjaimét is, pedig olyan távol állt mindez az udvariassági látogatástól vagy a társadalmi kötelezettség teljesítésétől: először voltam terhes, Erzsébet szintén, egyértelmű volt tehát számunkra, neki és nekem is, hogy a szülés előtti időt együtt szeretnénk eltölteni. Ne feledd, hogy akkoriban egy szülés veszélyes dolog volt, természetesen tudtuk, hogy az anyaság helyzeti előnyökkel jár még akkor is, ha az én esetemben például a dolog kissé bonyolult volt, azonban mindekelőtt és prózai módon tudatában voltunk annak, hogy a gondviselés kezében vagyunk. Tehát hogy világos legyek: hogy átkeltem a hegyeken Erzsébettel találkozni, hogy beköltöztem hozzá, és hogy időt akartam szánni arra, hogy a társaságában éljek, azért történt, hogy még egyszer láthassam, hogy hosszú ideig láthassam, hogy elmondhassam neki, amit mondandó voltam, s ő is elmondhassa nekem, amit mondandó volt, s hogy gondosan őrzendő emlékekkel töltssem meg a szívem arra az esetre, ha. Úgy mentem hozzá, mint a katona, aki a frontra megy, hogy megkeresse szintén háborúba készülők barátját, s nem a Szentlélek lakozott bennünk, hanem a halálfélelem.

Három hónapig maradtam nála, szinte a gyermeke megszületéséig. Három dús hónap, bizonyára tudod, hogy nálam idősebb volt, és a terhessége is veszélyesebb, részesülni akartam belőle az utolsó percig. Három hónap a lakásában – a házában aludtam, az asztalánál ettem, ugyanazt a levegőt szívtam –, három közösségben eltöltött hónap. Három hónapig naponta kirajzolódó köznapi gesztusok, megfésülni a hajunkat reggel, megigazítani egy ruha ráncait, közösen sétálni és dolgozni. Három hónapig főként beszélgetni egymással, titkokat megosztani és meghallgatni a másikat, mintha az utolsó alkalom lenne. Pedig ebből a három hónapból mi maradt mára? Semmi vagy alig valami, ez a történelem alatt zéróskadt idő elvesztette mélységét, néhány szűk sorban foglalható össze. Mert amit az utókor számon tartott ebből az epizódból, amit az evangélisták és a bibliaértelmezők el akartak mesélni Er-

zsébetnél tett látogatásomból, az, hogy méhösszehúzódasai voltak, amikor meglátott. Ah! Szép kis történet! Természetesen lényeges, központi jelentőségű, semmi egyéb említésre érdemes nem történt, nemde bár. Jó, beleegyezem, a fia által az én fiammal szemben érzett izgalom hatására bekövetkező összehúzódas *in utero* a folytatás szempontjából érdekes, figyelembe véve, hogy Erzsébet fia a későbbi Keresztelő Szent János és minden egyéb, azonban eléggé felháborító, hogy valamiféle tárolóedénynek tartanak, foetus-hordozóknak, hogy a nő a terhessége alatt nem más, mint leendő gyermeke mozgó és funkcionális tartalmazója. Jól fel kell fogni a helyzet jelentőségét: amikor két terhes nő találkozik, az egyetlen említésre méltó esemény, az egyetlen feljegyzendő és feljegyzett esemény a méhösszehúzódas, itt tartunk. Amúgy pedig mit lehetne még elmesélni a viszonyunkról, erről a három hónapról, ami előtte és utána történt, kérdezhetnénk, A nők közötti barátságunk nincs hordereje, fecsegs, főzés, mosás és háztartás, nem építünk semmit, nem találunk fel semmit, nem készítünk elő forradalmat, sem technikait, sem tudományosat, sem politikait, sehol sem vessük be barátságunk nyomait. S minthogy láthatatlan, vagy inkább ez a vaksi Lukács teljesen nulla a szereplők pszichológiája tekintetében, mindennek semmi jelentősége.

El sem tudod képzelni, mennyire elszigetelt tudsz lenni Szűz Máriaként. Mennyire szeretne az ember támogatni és támogatást élvezni, hallgatni és meghallgattatni. Az egyetlen barátnőm ő volt, Mária-Magdolnát nagyon becsülöm, vele azonban nem ugyanaz a viszonyom, nem helyettesítheti a másikat. Nekem az egyetlen beszélgetés, ami számított, az egyetlen szív, mely az enyémre támaszkodott, az Erzsébeté volt, és minden alkalommal, amikor elfelejtik megemlíteni, amikor nem mondják ki, hogy kik voltunk egymásnak, eltávolítják kissé tőlem. Amikor őt keresem, amikor őt hívom, csak egy nőt találok, aki árnyéka annak, aki volt. Idegent csináltak belőle! Távoli rokont! Felháborít, hogy sem az Új Testamentum szerzője, sem azok, akiknek a feladatuk lenne az igazság kimondása, nem voltak képesek megírni: ahogyan Mária élt, és amit Mária megvalósított, nem jöhetett volna létre Erzsébet nélkül, aki a barátja volt; mert Erzsébetben volt egy rész Máriából és Máriában egy rész Erzsébetből. Kezdetben vala az Ige, természetesen, azonban a teremtő Igére alapozott rendszerben a csend a legborzalmasabb gonosztett. Most már a kollektív emlékezetben is éppúgy élek, mint az Újtestamentumban, amit senki sem olvas már. Így hát, ha tenni szeretnél valamit értem, mondd el nekik, mondd el a világiaknak, hogy Erzsébet a barátnőm volt, hogy fontos volt nekem. Biztos vagyok benne, hogy megoldod valahogy.”

Keszeg Anna fordítása

